

Dăia Hiru

Onor. Biblioteca Universităţii din Cluj

Sibiu

Megjelenik mindennap a vasarnapokat és ünnepeket követő napok kivételével

Felelős szerkesztő:
Dr. PUHALA SÁNDOR

Ziarul Comunităţii Maghiare din România
A Romániai Magyar Népközösség lapja

A Timiș-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 83.
(Dos. No. 934/1938)

Alapította:
Dr. VUCHETICH ENDRE és Dr. VARNAY ELEMÉR

A japán-német tengeri összeköttetés

Berlinben, Tokióban és Rómában elsődrendű fontosságú eseményként méltatták az első japán tengeralattjárók megjelenését az atlanti német kikötőkben: Általában a következő szempontok szerint mérlegették az ügy jelentőségét:

1. A politikai szempont. A japán hadihajók megjelenése az Atlanti óceánon — pontosan a német—olasz—japán hármasszövetség megkötésének második évfordulóján — azt bizonyította, hogy az összhang a három hatalom között tökéletes, sőt egyre teljesebb lesz s a három kormány szoros, együttműködő közös haditörvél dolgozik, közös területen, egymás közbe elegyedve, úgy, ahogy az egyes célok miatta magánérdektől függetlenül megkövetelik. Különösen jelentős lesz a japán—német—olasz együttműködés az atlanti csatában, ha meggondoljuk, hogy az első világháborúban Japán nem volt hajlandó kimozdulni a keletázsiai térségből, nem köleszöntött hadihajót és katonát az antantnak a Japántól távol eső harcterek számára, azaz hangsúlyozta érdekei különállóságát. Most nincs így. Nincs külön érdek, cél, vagy kibontakozás. A japár tengeralattjáró épügy őrt áll Hamburg, Brest, vagy Palermo kikötője előtt, mint a német esetleg Sanghájánál, az olasz a Salamon-szigetekenél. A hármasszövetség egységének dokumentuma tehát a japán tengeralattjárók közreműködése az atlanti csatában.

2. A tónai stratégiai és taktikai szempont. Miután a japán tengeralattjárók megteremtették az összeköttetést Európa és Távol-Kelet között, a hármasszövetség haditengerészete egységeseen kidolgozott és közösen végrehajtott terv szerint ellenőrizheti az összes világteengert és a feladatokat pontosan elosztva vadászhat az ellenséges hajókra. Egyetlen pont sincsen a tengereken többé, ahol angolszász szállítóhajó erős hadihajóvezeték nélkül megjelenhetne. Anyai hadihajó pedig nincs a világon, amennyi a kísérő tet mindig és mindenütt elvégeztetné. Az angolszász haditengerészeti emberfeletti megterhelését jelenti az általános karavánrendszer, hiszen ha néhány torpedóüldöző például Afrika körül el akarja kísérni a Londonból Balkantába induló és természetesen leg lassan haladó konvojot, legalább két hónapig tart, amíg az utat oda-vissza megjárja. Mennyi szén, mennyi olaj és mennyi tengerész! Semleges körökben 500.000-re becsülik azoknak az angolszász haditengerészeknek a számát, akik a világ minden részén a kereskedelmi hajók és kikötők biztosítását állandóan végzik. Holott már a konvoj-rendszer sem sokat ér, gyenge is és tökéletlen. Szeptemberben újból 900.000 tonnát süllyesztettek el a németek s a szám az olasz és a japán elsüllyesztésekkel, a feketetengeri pusztításokkal jóval az egymillió fölé emelkedik. Mi lesz, ha ez az arány még évig tart. A hármasszövetség hatalmas egy év múlva már nem százával, hanem ezrével lepik el a világteengereket buvárhajóikkal, tekintve, hogy az újfajta naszádok építése 1942 elejétől olyan óriási számban folyik mindenütt Németországban, Itáliától, a megszállt Európa hajógyáraitól Japánig és a szákmányolt keletázsiai hajógyárákig (Sanghaj, Hongkong, Szingapur, Rangoon, Manilla, Batavia, Szurabaja, stb.), hogy az első világháborús hajótermelést egyes helyeken megtízszerezi. Ha száz kereskedelmi hajóra és tíz angolszász hadihajóra 1940-ben és 1941-ben még két-három tengeralattjáró jutott, 1943-ban már tíz-tizenöt jut — s mennyivel tökéletesebb tengeralattjárók, mint a régiéek voltak!

3. A gazdasági szempont. Míg Amerikában sokat beszélnek „a légi szállítások” problémájának megoldásáról, s a tengeralattjáró veszélyt hatalmas szállító-repülőgéppel akarták ellensúlyozni (az egyelőre csak az álmok birodalmában létező hat-nyolcmotáros szállítórepülőgépek egyenként 200—250 tonnát hozhatnának Amerikából Európába), addig a Japán és Németország között megvalósult tengeralattjáró összeköttetés elvben sok utánpótlási gondot megoldhat a közeljövőben. Emlékezzünk az első világháború „Deutschland” nevű kereskedelmi tengeratiattjárójára amely már 1916-ban (az amerikai hadüzenet előtt) 2000 tonna árut, analfestéket és gyógyszert tudott egyetlen útján Németországból Newyorkba szállítani. Ilyesmí ma sinc, kizárva Japán és Németország között s modernebb eszközökkel egy-egy szállító-tengeralattjáró két hónapig tartó oda-vissza útján 3000—4000 tonna árut is hozhat, tegyük fel Holland-Indiából az európai partokra. Természetesen tömegáruól (olajról, vasról, szénről, gabonáról) nem igen lehet szó, de erre nincs is Európának annyira szüksége. Inkább néhány fontos fém kerülő számításba, wolfram, molibdén, réz, stb., amelyből mennyiségileg nem kell sok, de jelentése mégis nélkülözhetetlen a fegyvergyártásban. Husz nagy szállító tengeralattjáró évi öt fordulással 400.000

tonna árut hozhat egy év alatt Kelet-Ázsiából Európába. Ez már igen nagy mennyiség és azokon a nemes anyagokon kívül, amelyekből az évi európai szükséglet 5 és 15 ezer tonna között váltakozik, már nagybötmegű áruigényeket is kielégíthet, például a gumi-, gyapot-, gyapjuvagy rizsligények egy részét. Kelet-Ázsiában, főleg Holland-Indiában, Kínában és Hátsó-Indiában sok olyan nyersanyag van, amire Németországnak szüksége lehet

(őn, wolfram, molibdén, réz, nikkel, stb.). Viszont Japán is sok olyant kaphat, amit nem nélkülözhet (gyógyszerek, festékek, műszerek, stb.). Az esetleges tengeralatti összeköttetés Japán és Kelet-Ázia között tehát lehetővé teszi bizonyos igen fontos nemes anyagok kicserélését a hadviselők között, mert ha az áruszállítások súlyvolumenje nem is lehet nagy, az árucseréfontosság szempontjából mégis életbevágó kérdéseket oldhat meg.

Sztalingrádban megtörték a háztömbökben és torlaszok mögött küzdő bolsevisták ellenállását

Német gyálogság és páncélosok mélyen előtörték a város északi részében — A Kaukázusban ötszáznál több szovjet támaszpontot és harci állást foglaltak el

A nyár közepén megkezdett nagy offenzíva száz nap alatt lényegesen megváltoztatta a keleti hadihelyzetet. A német véderő főparancsnokságának egyik fontos célkitűzését: a volgai forgalom kettévágását s ezzel egyidőben a szovjet-arcvonal megbontását már elérték. A Volga alsó folyásának vidéke és a Kaukázus külön hadszínterré vált. Utánpótlási lehetősége itt a Szovjetnek nincs, mert Sztalingrádnál egyszerre több helyen is elérték a németek a Volgát.

Ami a Kaukázust illeti, északnyugati részén már bejizelt tény a német áttörés, a hegylánc középső szakaszán pedig a legfontosabb magasiati állások és hágók birtokba vételével biztosították a tengelycsapatok a további előnyomulást. A harcok ugy a Kaukázus déli részén, mint északon, a groszniji kölaajvidéken változatlan hevességgel folynak. Terektől délre a bolsevista páncélos erők ellentámadását a német és román tüzésérg elhárította. Novorosszjszk kabotje már hetek óta a tengelycsapatok kezében van és a Maitkopból Tuapse felé vezető uton kibontakozott nagy támadás is a befejezéshez közeledek. A legújabb jelentések szerint a tengelycsapatok előlrsi el alig husz kilométernyire állanak már Tuapse városától. A város előtt nagy ütközetre került sor. Egyes jelekből arra lehet következtetni, hogy a kétségbeesetten védekező vörös csapatok Tuapse városát házról-házra akarják védeni. Tuapse elfoglalásával a feketetengeri partvidéken alig marad már a Szovjetnek támaszpontja.

Megváltozott a helyzet a keleti arcvonal középső és északi szakaszán is. A németek a kezdeményezők, a Ladoga-tónál elért sikereiket hamarosan újabbak követték. Az Ilmen-tótol délkeletre és a Kalgua térségben súlyos csapások érték a Szovjet erőit. A keleti front a nyári nagy offenzíva előtt a Ladogától az Azovi-tengerig húzódott, az Ilmen-tó, Rzssev, Orel, Kurszk, Charkov, Rosztov közötti vonalon. Ezt a vonalat száz nap alatt messze kitolták keletre, Kurszktól a voronessi hízióig, majd a Don folyótól keletre fekvő területekre. Innen az arcvonal dél felé hajlik a Don mentén s a Don—volgai szakaszon, Sztalingrád térségéig. Itt a Don és Volga között a front már német kézen van s a legfontosabb kulesaliásokat, ugy a Volgánál, mint a Don alsó folyásától keletre is, a tengelycsapatok szilárdan tartják. Száz nap alatt tehát a német és szövetséges csapatok a keleti front egész hosszában újabb erős csapásokat mértek a szovjetekre, nagy területeket foglaltak el és délen. Rosztovtól mélyen délkeletre előnyomulva, a Kaukázus kölaajvidékéig kiszélesítették az arcvonalat. Az ékverés és bekerítés taktikája ezekben a harcokban is teljes sikerrel koronázta a tengelycsapatok hadműveletét, ahol pedig makacs közelharcokra került sor — mint Sztalingrád utcáin és hadiüzemeiben — ott a tengelycsapatok a kezükben is beigazolták katonai fölényüket. A bolsevisták, bár sok helyen a természeti adottságok is támogatják őket, képtelenek feltartóztani a tengely hadigépezetét. Fogytán van már Moszkva erő tartaléka, mert több helyen a polgári lakosságot is tüzvonalba vezénylik. Kézigránátos gyerekek, gépfegyverkezelő nők és lespikus aggastyánok támogatják a roskadozó szovjet haderőt.

Legújabb háborus jelentéseink az alábbiak:

A német főhadiszállás legújabb jelentése

Berlinből jelenti a Rador: A német vezéri főhadiszállásnak csütörtökön délben kiadott harctéri jelentése szerint a Kaukázusban a német és szlovák csapatok sűrű erőkkel benőtt hegyi terepen rohammal ismét több mint ötszáz ellenséges támaszpontot és harci állást foglaltak el. A Terek-szakaszon az ellenséges erők támadását visszaverték. Sztalingrádban a gyalogság és páncélosok egységei megtörték a háztömbökben és torlaszok mögött küzdő bolsevisták makacs ellenállását és mélyen előtörték a város északi részében. Német harci és zuhanóbombázó repülőgépek egymást követő hullámokban támadva ellenséges erődöket és tüzéségi állásokat zuztak szét. Az ellenséges tehermentesítő támadásait megzúgták és súlyos veszteséget okoztak neki. Hatásos légi támadások irányultak a bolsevisták szállítónaljai és átrakodóhelyei ellen. A Volgán két uszályhajó kigyulladt és elégett.

A Don-fronton a román csapatok a bolsevisták helyi jellegű támadásait visszaverték. A középső arcvonalszakaszon a német rohamosztatok számos ellenséges vasútvonalat megsemmisítettek és a gördülő anyagban súlyos veszteségeket okoztak. Német va-

dászgépek mélytámadással a Finn-öbölben felgyújtottak egy szovjet hadihajót. A magas északon a német romboló repülőgépek támadásai a Koia-öböltoi keletre az ellenséges csapatáborok ellen irányultak.

A német harci repülőek éjjel és nappal nagy ürméretű bombákkal támadták Málta szigetero légi támaszpontjait. A bombázó kötelékeket kísérő német és olasz vadászrepülőek légi harcokban huszonöt brit vadászgépet lőttek le. Ezek közül tizennyolcat a német vadások semmisítették meg. Két német bombázó repülőgép nem tért vissza. A brit partok mentén a kísérő forgalom ellen intézett támadás alkalmával német gyorsnaszádok elsüllyesztettek negy, összesen nyolcezer tonnányi, ellenséges kereskedelmi hajót. A német gyorsnaszádok sértetlenül visszatértek támaszpontjukra.

Október 14-re virradó éjtszaka a Csatornában német biztosító egységek és számbeli fölényben levő ellenséges romboló csoport között tengeri ütközet volt. Az ellenséges csoport két romboló flottilából és több gyorsnaszádból állt. A heves harcban egy angol gyors ágyúnaszádot elsüllyesztettek, míg öt brit gyorsnaszádot tüzéségi falálattal megrongáltak és

felgyújtottak. Egy német jármű elveszett.

Német előőrszázadok és légvédelmi útegek az Északi-tengeren két ellenséges repülőgépet lelőttek.

A bolsevisták nem indíthatnak télen erős ellentámadásokat

Berlinből jelenti a Rador: Londonban néhány érdekes kijelentés hangzott el a télen várható helyzettel kapcsolatban. E kijelentéseknek Berlinben nagy figyelmet szentelnek. Az angol fejtegetések azt mondják, hogy

a bolsevisták ezen a télen valószínűleg nem indíthatnak olyan erős ellentámadásokat, mint az elmúlt télen, mert a Szovjetunió gazdasági téren meggyengült.

A német részről hivatalosan nem fűzték megjegyzést a londoni hírekhez.

Német katonai körökben azonban a várható téli helyzetre vonatkozólag kijelentették, hogy a német és szövetséges csapatok számára nem jelent majd a tél elviselhetetlen szenvedéseket, mert a szállítási lehetőségek fokozott kihasználásával

az utánpótlás zavartalan lesz.

A teljes vonalhálózat helyreállításán kívül még újabb utánpótlási vonalakat építettek, ezenkívül a külön-

Könnyű német harci repülők Anglia déli partvidékén katonai berendezéseket és katonai célpontokat bombáztak.

ges építési vontató mozdonyok nagy száma lehetővé teszi majd, hogy az utánpótlás a legsúlyosabb időjárási viszonyok közepette is megszakítás nélkül folyhasson.

NORVÉG MINISZTER VELEMÉNYE AZ ANGOLOKRÓL

Oszlóból jelenti a Rador: Nők gyilkosainak, polgári személyek elhurcolóinak és norvég üzemek, valamint hajók elpusztítóinak mondotta az angolokat Lunde norvég miniszter a Fritt Volk című újságban megjelent cikkében a Norvégiában elkövetett szegyenletes tetteik miatt. Utalt ezenkívül arra a terrorra, amelyet a norvég matrózokkal szemben kifejtettek, mert csak terrorral kényszeríthették a norvég tengerészeket arra, hogy Angliába menjenek. Cikke végén azzal gyanúsítja a volt királyt és az elmenekült norvég kormányt, hogy közreműködtek a brit büntények elkövetésében.

Nem visznek német menekülteket külföldre

Rómában erősen cáfolják az ellenséges hírverés legújabb állítását, mely szerint a bombatámadások következtében hajléktalanná vált német családokat Olaszországba szállítják

Rómából jelenti a Rador: Illetékes olasz körök a leghatározottabb formában cáfolják azokat a külföldön keringő híreszteléseket, melyeket az ellenséges propaganda néhány napja terjeszt s amelyek szerint a bombatámadások következtében hajléktalanná vált német családokat Olaszországba viszik.

Rómában nyomatékosan megállapítják, hogy ez a hír hamis és teljesen alaptalan. Ismételtlen emlékeztetnek arra, hogy az olasz rádió pár nappal ezelőtt

megbélyegezte ezt a hírverést és rámutatott annak nevetséges voltára.

Mértéktadó olasz körök ezzel kapcsolatban utalnak arra, hogy Németország hatalmas térségekkel és társasokkal rendelkezik s ezekhez hozzá kell számítani az elfoglalt országokat is, úgy hogy semmi szükség sincs menekülteket más országba küldeni, még ha a szövetséges Olaszországról is van szó.

Bose hindu nacionalista vezér rádióbeszéde

India népe kivívja a szabadságát és ebben semmiféle rémuralom nem akadályozhatja meg

Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda, hogy suphas Chandra Bose, hindu nacionalista vezér, az egyik német rádióadó-állomáson keresztül beszédet mondott és ebben

az Indiával kapcsolatos brit hazugsághad-
járat ellen fordult.

A világ közvéleményéhez intézem szavaimat — mondotta, — hogy véget vessék annak a rendszeres hírverésnek, amelyet az angolok kifejtenek India további elnyomása érdekében. Szabadságot követelnek nemcsak a hindu vezérek, hanem a 388 millió embert számláló hindu nemzet számára.

A továbbiakban kitért arra, hogy az angolok vádja szerint ő a német propaganda zsoldjába szegődött. Tiltakozott az alaptalan vád ellen és hangzott, hogy egyedül India szabadságának zsoldjába

állott. India és szabadságának érdekében neki is megvan a joga arra, hogy a hazugsághad-
járatot megüsdítsa

és erre minden kínálkozó alkalmat igénybe vegyen. Utalt arra, hogy sem neki, sem Gandhinak nem adták meg a jogot, hogy az indiai rádió keresztül szóljon a világhoz. Soha senki sem szólította fel erre és Gandhi is csak egyszer tudott rádióbeszédet mondani egy amerikai rádiótársaság jóvoltából.

India népe szilárdan elhatározta, hogy kivívja szabadságát és ebben az elhatározásban semmiféle rémuralom nem tudja meg-
ingatlani

Ha elérkezik az idő, akkor India ifjúsága fegyvert ragad a rabszolgaiác szétlőrésére.

Willkie hazaérkezett Amerikába s már a repülőtéren megkezdte korteshadjárát

Wendell Willkie, Roosevelt elnök különküldöttje oroszországi és csungkinginai tájékoztató körutáról visszaérkezett Washingtonba. Megérkezésekor a repülőtéren az újságírók előtt megismételte moszkvai kijelentéseit és

azt mondotta, hogy a második arcvonalat a lehető leghamarabb meg kell valósítani.

Willkie a meggyőződésének adott ezután kifejezést, hogy az „egyesült nemzetek” meg fogják nyerni a háborút, de az még kérdés, hogy mily nagy emberáldozatot fog követelni tőlük a hadviselés.

Amszterdamból jelenti a Német Távirati Iroda: A brit hírközlési szolgálat közli még, hogy Willkie azért járt most Szovjetországban és Csungkinginában, hogy

bebizonyítsa „Északamerika részvételi szándékát a háboruban.”

Willkie most rövid pihenőt tart Indiana államban, majd mi fáradalmainak kipihenése után körutra indul az Egyesült Államokban. Nyilatkozata végén

Willkie még kijelentette, hogy óriási fizikai és szellemi erőfeszítést kell még az amerikaiaknak tenniük, mielőtt szó lehetne arról, hogy megnyerjék a háborút.

WILLKIE AZ ELNÖKNÉL

Amszterdamból jelenti a Német Távirati Iroda: A brit hírközlési szolgálat közölte, hogy Willkie, Washingtonba való megérkezése után azonnal a Fehér Háza hajtatott, ahol meglátogatta Roosevelt emököt.

ORÁK ÉKSZEREK REITER JÁNOS

legolcsóbbak

órásüzletében

Timisoara-Temesvár IV., Vacarescu-utca 29
Baromfi-piac)

Javítások éves jótállás mellett. Postos kiszolgálás!

ÖSSZEFOGÁS

A mindent megremegtető gigantikus küzdelem mindnyajunktól megköveteli az összefogást. Erre törekszenek ma Európa fiataljai népei. Az általános érdekű és maradandó értékű irányzatok szörnyű áldozatok árán, de rányomják jelegüket az új élet kapujára. Forradalmi újításoknak vagyunk szemtanúi. Az új élet szekere rohan s aki nem tart vele lépést, örökre lemarad.

Mi a teendőnk most, teszük fel a kérdést többen, kik népünk sorsát szívükön viselik? A népközösségben, annak működésében látják a megoldás lehetőségét.

Nem érdekünk szalmalángszerű megnyilvánulásainak elérése. Szörványos megvalósítás sem sokat használ a nagy általánosságoknak. Olyan időszaki megoldást kell vaskövetkezéssel végrehajtunk, mely gyökeresen kiírja a népközösségi tagok érdektelenségét. Nem a vezetőknél kell leereszkedniük a néphez, hanem a népek olyan „nevelést” kell adni, hogy népünk az egészséges irányítás mellett, önmagától is felemelkedhessen. Így önmagától fog meg erősödni az egymás megbecsülése és a bizalom s így válik majd a népközösség a nemzet otthonává. A cél csak egy lehet, de annak kivitele különböző helyeken, az ottani hagyományok és helyzet szemellett tartásával történhetik. A nevelés szolgálatába kell állítani a már közös tulajdönt jelentő szervező organumot, a Déli Hírlapot, mindnyajunk lapját. Minden erőnkkel ennek elérésére kell megmozdítanunk. A nevelésnek a tömeg minden rétegére ki kell terjednie. Mindenki a maga helyén végezze a rábízott kötelességet tökéletesen. Adja mindenki a munkája legjavát a közért. Legyen ellenőre e munkában az öntudatosság s az eszméktől átitatott lelkiismeret! Olyan lelkiület formáljunk, mely nem gépies módon, hanem szívből-lelkéből tudatosan segít társán. Tudjunk lemondani szívesen mások javára.

Ha a népközösség lendületesebb ütemben képes működni, az mindnyajunk érdekében történne.

Kell látnunk, hogy a tétienség csak látszólagos. A cselekvést ma a helyzet szabja meg. Igaz, hogy nem elégedhetünk meg s nem hallgathatjuk el lelkiismeretünket azzal, hogy a mostani idők nem alkalmasak szélesebbkörű tevékenységre. Igaz, hogy a közönség ügy előbbrevitele érdekében elmulasztott órákat pótolni nem lehet, de tudomásul kell vennünk a valóságot, a háborus helyzetet.

A népközösségi munka napszámosságainak pedig kijár mindenképpen a megbecsülés. Az erőviszonyok helyes felismerése nagyon megsegíthetne bennünket abban, hogy elviselhetőbbnek lássuk az életet. A sebek hamarabb gyógyulhatnak, édesebb lehetne az öröm is, ha egyek lennénk nemesak törvényes és természetes szervezetiünkben, a népközösségben, hanem a helyzet, a körülmények helyes megítélésében is.

KEMENES JÓZSEF (Sáuca-Szőkefalva)

A pálinka volt az árulója a szállítmányokat megdézsmáló vasutasoknak

A timisoarai-temesvári nagypályaudvar főnöksége feljelentést tett a pályaudvari rendőrséghez. A feljelentés szerint ismeretlen vagondézsmálók két pálinkahordót dézsmáltak meg s egy vasúti kocsiból vásznat loptak. A tolvajok a pálinkahordókból mintegy tizenöt liter cujkát vittek el, a vagonból pedig kilenc négy vásznat tizenhat kilógramm súlyban. A pályaudvari rendőrség nyomozást indított és csakhamar nyomra akadt. Sőt hamarosan ki is derítette a tetteseket. A rendőrség gyanúja négy vasutas ellen irányult, akik a teheráruraktárban teljesítettek szolgálatot. Erre házkutatást tartottak a gyanúsítottaknál, Delamarian Ioan, Caraneantu Nicolae, Stoin Dumitru és Pelis Cornel raktári alkalmazottaknál és megfelelő eredményre bukkantak. Valamennyinél volt még a lopott cujkából, ezenkívül azonban mindenféle más lopott holmit is találtak. A rendőrség a házkutatások során kendert, kékkövet, szálamit, töltőtollat, villanyelemet, ceruzát talált nagy mennyiségben náluk s ilymódon kitűnt, hogy a négy vasutas rendszeresen megdézsmálta a szállítmányokat. Kedvező alkalmakkal feltörték a raktárban lévő ládákat és azokból kilopták a nekik tetsző tárgyakat. A házkutatás alkalmával csak a vásznat nem került meg, amely az állomásfőnökség feljelentésében szerepelt. A vasutasok bevallották, hogy nem volt még elegendő idejük hozzá, hogy a lopott vásznat hazaszállítsák, hanem egyelőre elrejtették. A rejtékhelyet meg is mutatták, ott találta meg a rendőrség a tizenhat kilógramm vásznat a csatornázás nyílásában a cementfedő alá eldugva. A négy vasutas rendszeresen fosztogatta a szállítmányokat és ki tudta, meddig folytatták volna még üzemeiket, ha fel nem tűnt volna a pálinkalopás. A cujka lett árulója a négy raktári alkalmazottnak.

Emelik a köztisztviselők fizetését

Jutalmat kapnak a gabonagyűjtésben résztvevő tanítók — Az őszi mezőgazdasági munkálatokra mozgósítják a traktorokat — Külön szerv létesül a Dnyeszterentulra való kitelepítések intézésére

Bucurestiből jelenti a Rador: Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök elnökletével a legutóbbi minisztertanács volt, amelyen a kormány tagjai közül résztvevő Ottulescu Alexandru, a jegybank kormányzója, Voiculescu tábornok Bessarabia, Calotescu tábornok Bukovina és Alexianu tanár, a dnyeszterentuli tartomány kormányzója.

A minisztertanács foglalkozott a katonai és polgári ellátási államtitkárság keretében megszervezett tisztviselői ellátási intézmények ügyével és a köztisztviselői fizetések emelésének a közeli jövőben nyilvánosságra hozandó tervezetével.

A helyettes miniszterelnök bejelentette, hogy ezentúl minden olyan esetben,

amikor valamely köztisztviselő szolgálati beosztásán kívül eső munkát végez, külön járadalmazásban, illetve jutalomban részesül.

Ennek értelmében jutalmat utalnak ki azoknak a tanítóknak, akik résztvettek a gabonagyűjtési munkában.

A minisztertanács elhatározta, hogy növeli a Bucurestie és más fogyasztási központokba irányuló tűzifa szállítványokat. A mezőgazdasági terv, valamint az őszi szántási és vetési munkálatok végrehajtása tekintetében valamennyi tisztviselő köteles mindent elkövetni a siker érdekében. Kimondották, hogy az összes traktorokat mozgósítják az őszi munkálatokra.

A traktortulajdonosok kötelesek hetenkint beszámolni a megyei prefekturának végzett munkájukról. Sa-

ját földjük felszántása után a prefektura vagy a mezőgazdasági kamara kijelölte telkeken tartoznak dolgozni. Ebből a szempontból elsősorban a hadirokkantak, hadiárva, hadiözvegyek és hadbavonultak jönnek számításba. A kormány tagjai és a minisztériumi vezetők minden héten ellenőrző körutakat tesznek.

Az egyetemek és főiskolák szabályzatainak, valamint az egyetemi klinikák újjászervezésének, továbbá az állami tulajdonban levő ingatlanok kérdésének tárgyalása után a minisztertanács kimondta, hogy a jövőben a minisztériumok és állami intézmények statisztikai adatgyűjtése a katonai jellegű kimutatások kivételével csakis a statisztikai intézet közbenjöttével végezhető.

Vasilii tábornok belügyi államtitkár beszámolt a kitelepítettek ügyéről. Hangsúlyozta, hogy azokat küldték a Dnyeszterentulra, akik már régebben kérelmezték odaköltözésüket.

Ami a cigányokat illeti, a belügyminiszter kijelentette, hogy ezek átköltöztetése befejeződött, de a hadirokkantakat, a hadbavonultak családjaikat és a kisiparosokat kivonták a rendelkezések alól. Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök ismertette a kitelepítések szükséges voltát, hangsúlyozva, hogy a végrehajtással megbízott tisztviselők személyesen felelősek. Bejelentette még a helyettes miniszterelnök, hogy a kitelepítések ügyének végzésével külön szervet bíznak meg.

Ennek felállításáig szünetelnek az átköltöztetések.

Amerikai és angol csapatösszevonások Francia-Szenegália határán

Támadást terveznek Dakar nyugatafrikai francia légi és haditengerészeti támaszpont ellen

Nyugat-Afrikából érkezett híreket ismertettek a spanyol lapok. E kirek szerint újabb angolszász ortámadás készül Franciaország egyik birtoka ellen. Az ibériai félszigeten feszült figyelemmel kísérik az angolok és amerikaiak nyugatafrikai készülődéseit és általában

az a benyomás, hogy a közeljövőben megtámadják az angolszász Dakart.

E fontos haditengerészeti és légi támaszpont közelében ugyanis, Szenegambia és Francia-Szenegál határán amerikai és brit csapatokat vontak össze. Meg nem erősített hírek szerint egy hatalmas ameri-

kai hajókaraván is kirakodásra készül Dakar közelében.

A nyugatafrikai francia vizeken ugyanis a napokban egy amerikai szállító-hajóraj tünt fel.

Spanyol politikai körök behatóan foglalkoznak a francia kormány várható magatartásával és utalnak arra, hogy Vichy, éppen úgy, mint az oráni vagy madagaskári angolszász megrohanás alkalmával, most is ellenáll és parancsot ad a francia szárazföldi, légi és tengeri erőknél, hogy teljes készültségükkel szálljanak harcba az ortámadók ellen.

Két szék között a földre esett

De Gaulle tábornok közeli főparancsnokságra pályázott, London azonban még a közös brit-francia hadsereg tervét is elvetette

Török forrásból származó hírt közölt az egyik olasz lap, mely szerint a pártitűtő De Gaulle francia tábornok az egyik közeli főparancsnokság tisztviségére pályázott. Beavatott körök ugyanis úgy tudják, hogy De Gaulle ajánlatot terjesztett a londoni kormány elé és ebben

egyiptomi vagy iraki főparancsnoki kinevezését kérte.

A brit kormány mereven elutasította a kérést és arra hivatkozott, hogy Nagybritannia közeli politikai és katonai érdekeivel összeegyeztethetetlen egy ily ajánlatnak még csak a megfontolása is. Utaltak arra, hogy De Gaulle

eddiggi politikai szereplése oly súlyos teherterét, hogy vezető tisztség betöltésénél a tábornok személye nem jöhet szóba.

Angol katonai körök viszont siettek megállapítani, hogy De Gaulle korántsem az a nagy tudású, kiváló katona, akire rábizhatnák akár egy egyiptomi, akár az iraki főparancsnokság ügyeit. De Gaullet ez a kudarc módfelett elkeseríthette, ami kitűnik abból is, hogy legutóbbi beyruthi nyilatkozatában

az angolok hatalmi féltékenységéről beszélt.

Nagybritannia nem nézné jó szemmel, ha a brit megszállás alatt levő francia gyarmati területek ellenőrzése francia parancsnokság alatt működő vezetés alá kerülne, — mondotta, — ezért utasították vissza Londonban azt az ajánlatát is, melyben angol-francia hadsereg szervezését sürgette Szíriában és Pa-

lesztinában. De Gaulle elkeseredett nyilatkozata jellemző fényt vet a „szövetségesek” egyetértésére és együttműködésére.

A diplomáciai kapcsolatok megszakítása Argentínával és Chilével

Buenos Airesből jelenti a Rador. A hivatalos köröknek Sumner Welles nyilatkozatával kapcsolatos állásfoglalása valóságos szenzációnak számít Amerikában. Az összes északamerikai lapok közlik az United Press egyik jelentését, amelyből elsőzben olvasható ki az Argentínával és Chilével való diplomáciai kapcsolatok megszakításának lehetősége. Hangoztatja azonban az United Press azt is, hogy az Egyesült Államok és a semleges délamerikai államok között fennálló diplomáciai kapcsolatokat előre nem látható események nem szakíthatják meg. Az Egyesült Államok nem szándékoznak az eddigiekén kívül más gazdasági természetű intézkedéseket is foganatosítani a semleges államok magatartásának megváltoztatására.

A timisoarai-temesvári református egyház templomszentelési ünnepélye

Mint már jelentettük, a timisoarai-temesvári református egyház most ünnepli a templom felszentelésének negyvenedik évfordulóját. Ebből az alkalmából vasárnap templomi ünnepélyt rendeznek. Az ünnepély során Schemmel Viktor timisoarai-temesvári evangélikus lelkész hirdeti az igét. Ezzel is kifejezésre akarják juttatni, hogy ötvenkét évvel ezelőtt a timisoarai-temesvári reformátusok az evangélikusokkal együtt hallgatták Isten igéjét és ma is testvéri viszony van a két egyház tagjai között. A jubileumi ünnepség egyébként gazdag műsorral áll. Debreczeni István református lelkész a templom multjáról tart emlékeztetést, Nits István fratellai-ujkissodai lelkész költeményeiből olvas fel. Bojincáné Kulesár Julia operabéna énekszámokkal, Capati Elvira operaházi hárfaművész hárfajátékával, Bakos László alkalmi költemény előadásával szerepel az ünnepségen az énekkar is közreműködik. Az ünnepélyt a templomban tartják meg, délután öt órakor kezdődik. Felépődij nincs, de adományokat kérnek az építendő templom alapjára. Az egyház vezetősége közli a evárvárosi hívekkel, hogy vasárnap az ottani istentisztelet a jubileumi templomi ünnepély miatt elmarad.

Churchill lelketlen játéka a hadifoglyokkal

Stockholmból jelenti a Német Távirati Iroda, hogy Churchillnek az angol alsóház ülésén tett kijelentése szerint

az angol kormány a svájci kormány útján lépéseket tett a hadifoglyok megbilincselése ügyével kapcsolatban

tárgyalások megindítására. Az angolok a svájci kormány útján kívánják közölni Németországgal, hogy a hadifoglyok megbilincselésére vonatkozó parancsot visszavonják, ha Németország is eltekint ettől. Churchill kijelentését a Berliner Börsen-Zeitung a demagógia eszesteljesítőművének

mondja, mert Churchill nem azonosította magát a brit hadügyminisztériummal, amely beismerte a hadifoglyok mekkötözését. Az angol miniszterelnök ezzel az eljárással mekkísérelte, hogy Németországra hárítsa a felelősséget a venfi egyezmény megsértéséért, holott ezért a felelősséget egyedül Nagybritannia viseli.

FORUM, ARAD

TELEFON 20-10

Ma az utóbbi évek legnagyobb filmsikere!

JOHANN STRAUSS

a valcer király legismertebb operettje filmen, a

Bécsi vér

Rendezte: VILLI FORST

Főszerepben Maria Holst, Willi Fritsch, Hans Moser és Theo Lingner

Vasárnap délelőtt matiné 30 lei egységes helyárakkal
Műsoron kívül a 25. sz. huadó a legnagyobb eseménye kel

Előadások 3, 5, 7:15 és 9:30-kor.

Műsoron kívül a 25. sz. huadó a legnagyobb eseménye kel

HIREK

Timisoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal:

L. Piata Brătianu 3. Telefon: 28-10.

Aradon előfizetések, hirdetések és reklamációk Reclama hirdetőirodájában, Eminescu-utca 8. Telefon: 17-11.

Aradi szerkesztő: Babuczy György.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön kézbesítéssel együtt egy hóra 110.— lei, negyedévre 330.— lei, fél évre 650.— lei, egész évre 1200.— lei. Magyarországon havonta öt pengő, negyed évre 15.— pengő fél évre 30.— pengő és egész évre 60.— pengő. Egyes példány ára hétköznapokon 26 fillér, vasárnap 30 fillér. Hívtóságoknak, köznevelőknek és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendszer előfizetési díj kétszerese.

Megnyílt a gyermekkonyha a Józsefvárosban

Szent Erzsébetnek, a szegények nagy istápolójának, napján szokták évente megnyitni a gyermekkonyhát, Timisoara-Temesvárott az idén a szokottal korábban nyílt meg a józsefvárosi római katólikus fiúiskolával kapcsolatos gyermekkonyha. Szent Erzsébet napja előtt, de ennek szellemében megkezdődött a gyermekkonyha működése s a konyha naponta máris 200—230 szegény gyermeknek juttat frissenfőtt ízetes ebédet. És hogy a szegény gyermekek ne legyenek kénytelenek korgó gyomorral halgatni a tanítást, reggel rántottlevest kapnak. Az ebédért négy leit fizetnek, s akik teljesen szegények, s ezt a kis összeget sem tudják megadni, azok ingyen kapják az enniválót. Van és lesz mindig valaki, aki fizet helyettük. A gyermekkonyhát Ottilia testvér a szociális testvérek főnöknője vezeti, s naponta váltakozva a szociális misszió kötelékébe tartozó hölgyek segítkeznek. Tegnap már kétszázharmincöt éves gyermek falatozott jóízűen a józsefvárosi gyermekkonyhában, a hosszú asztalok mellett. Az ételek igen változatosak, a szeretettelálekony, leleményes. A tökfőzelék mellé „fasirtogácsa” került. Ez tulajdonképp vadalt húsból készült volna, ha lett volna hus. Így azonban szójából és burgonyából készítették s oly ízetes volt, hogy a gyermekek sorra kérdezték:

— Mi ez? De finom! Ilyet még nem ettünk...

S a főzelékhez természetesen kenyéradag is jár. A gyermekkonyhában pedig csupa örömtől, ragyogó arc. A gyermekek örvendeznek, hogy milyen finom és bőséges az étel. S akik adják, örvendenek azon, hogy elérték a célt, amelyet a szeretet tüzött maga elé. És örvendenek, hogy másoknak örömet okoztak.

— A brit közelkeleti miniszter Irán fővárosában. Amszterdamból jelenti a Német Távirati Iroda: A brit hírközvetítő szolgálat közölte, hogy Cassey brit közelkeleti miniszter szerdán Teheránba érkezett.

— Forrongás Dél-Afrikában. A Német Távirati Iroda közli, hogy Dél-Afrikában a forrongások tovább tartanak, bár az amerikai csapatok jelenléte fékező hatást gyakorol, Transvaalban egyre erősödik a függetlenségi mozgalom, amelynek elfojtására újabb amerikai csapatok érkeztek. Észak-Rodézsiában a bányászok fegyveres lázadást szerveztek. Vezetőiket letartóztatták.

— Az északamerikai haditengerészet újabb veszteséglistája. A brit hírszolgálat közli, hogy Washington kiadta az amerikai haditengerészet újabb veszteséglistáját, amely szerint 160 tengerésziszta és matróz meghalt, 209 megsebesült és több ezer eltűnt. A háború kitörése óta az amerikai haditengerészet vesztesége halottakban 100 ember, sebesültekben pedig 1453 ember, míg 10000 kilencezer matróz eltűnt.

— Öngyilkosság. Jeciamare-Napólesban Fengler Bernát 47 éves lakos Kemper Vendel istállójában felasztotta magát. Mire megtalálták, már halott volt.

SPORTSESEMÉNYEK

Rendkívüli érdeklődésre tarthat számot a vasárnapi ökölvívóviadal

Már jelentettük, hogy vasárnap délután hat órai kezdettel a timisoarai-temesvári Sörgyár nagytermében nagyszabású ökölvívóviadalt rendez a Chinezul-CAMT ökölvívó szakosztálya.

A viadalon a bucaresti CFR több országos bajnoka a Chinezul-CAMT gárdájával méri össze erejét, amelyet két timisoarai-temesvári CFR versenyzővel egészítenek ki.

A műsor a következő (az előlállók a bucaresti versenyzők):

Sangiasan—Kovalik (Chinezul-CAMT).

Savu Dumitru, volt bajnok—Dumitru Marin (CFR Tim.).

Jorgu—Zámory (Chinezul-CAMT).

Exnescu, országos bajnok—Germán (Chinezul CAMT).

Vasilii, Oltenia bajnoka—Marta (Chinezul CAMT).

Rosca, volt országos bajnok—Weisz (CFR Tim.).

Ionescu—Tataru (Chinezul-CAMT).

Petusoiu—Savits (Chinezul-CAMT), volt országos bajnok.

Enciu, országos bajnok—Popovits (Chinezul CAMT).

A műsor elsőrangú és méltán tarthat számot a közönség széleskörű érdeklődésére. A helyárakat a rendezőség olcsón állapította meg. A verseny tiszta jövedelmét jótékony célra fordítják.

A timisoarai-temesvári kerületi bajnokság műsora

Vasárnap Timisoara-Temesvárott teljes bajnoki forduló van a kerületi bajnokságban. A műsor a következő: Vulturii—Chinezul-CAMT, a Vulturii-pályán 4 óraker, előzőleg a két egyesület ifjúsági csapata játszik bajnoki mérkőzést. UBT—CS Bocsa, a Rapid-pályán 3 óraker. Juventus—Progresul, a Juventus-pályán fél 4 óraker. Electrica—Politechnica, az Electrica-pályán 2 óraker, utána a Hősök-Kupájáért a Ripensia az UDR csapatával játszik. A kerületi bajnokság ötödik mérkőzését Bocsa-Romana—Román Boksánon játsszák az SSAM és a Banatul együttesei.

Szilágyi uti csúcseredménye 10.000 méteren

Budapesten folytatták a BBTE atlétikai versenyt. A verseny kiemelkedő eseménye Szilágyi BBTE 30:09.4 mp-es új országos csúcseredménye a 10.000 m-en. A régi csúcseredményt Kelen tartotta 30:23.2 idővel. A svédek ellen győzedelmeskedő Szilágyi ezzel a pompás teljesítménnyel betetőzte idejű sikereit. Szilágyi mögött a második helyre Szabó futott be 31:03.4 idővel, míg harmadik Farkas lett 31:19.8-al.

Ugyanezen a versenyen az olimpiai váltót a BBTE, míg az 1500 m-es ifjúsági futást Almási nyerte 4:11.6 idővel.

— Nem léptetik életbe az új hivatalos órákat a városházán. Timisoara-Temesvár város vezetősége tudvalegőleg új hivatalos órákat állapított meg. Most hivatalos értesítés érkezett, hogy a helyi közigazgatási szolgálat hivatalai számára általános érvényű rendeletet adtak ki, amely ugy intőzkedik, hogy a hivatalos órákat délelőtt félkilentől déli három óráig tartassák. A város vezetősége megvárja ennek a rendeletnek a megérkezését és azután változtatja meg az eddigi hivatalos órákat.

— Itélethirdetés 17 francia kommunista bűnperében. Párisból jelenti a Német Távirati Iroda: Kedden hirdettek ítéletet 17 kommunista ügyében, akik lázító tartalmu röpiratokat terjesztettek. A kommunista ügynökök vezetőjét hét évi elzárásra ítélték, a többi vádlottat börtönbüntetéssel sújtották.

— Ételajóztás Deván. A városvezetőség rendelete értelmében minden lakos a 2-es számú olajjegyre két deciliter olajat kap.

— Karkötőórát lopott. June Valeria simerialpiski asszony, aki mint bejárónő Pinciuné alkalmazásában állott, ellopta asszonya karkötőóráját. A tolvaj asszonyt átadták az ügyészségnek.

A svájci és a német csapat összeállítása a Vasárnap, 1942. október 17.

Közöltük, hogy vasárnap Svájcban Németország és Svájc labdarúgó válogatottjai összemérik tudasukat. A német csapat összeállítása ez: Jahn — Janes, Miller — Kupfer, Rohde, Sing — Lehner, Walter, Willimovski, Urban, Klingler.

A svájci együttes kedden este villanyfényű edzőmérkőzést tartott a Zürich ellen és ezt a csapatot 4:0 arányban legyőzte. A svájciak összeállítása: Ballabio — Minelli, Lehmann — Springer, Vernati, Rickenbach — Bickel, Eby, Monnard, Walacek, Kappenberger.

Sport hírek minden elől!

Belgrádban Bécs katona válogatottja játszik a belgrádi katona válogatott ellen. A bécsi csapatban sok ismert nevű első vonalbeli játékos szerepel.

A bolgár labdarúgó bajnokság első döntő mérkőzését a szófiai Lewsky csapata 2:0 (0:0) arányban megnyerte a Skoplje-i Macedonia csapatával szemben. A mérkőzést Skopljában tartották.

Jelentettük, hogy a bolgár szövetség felkérte az MLSZ-t, hogy engedje át 2—3 hétre szövetségi edzőjét Molnár Ignácot. Az MLSZ elnöksége legutóbbi ülésén foglalkozott a bolgárok kérelmével és hozzájárult Molnár Ignác kiutazásához, hogy a bolgároknak gyakorlati előadásokat tartson keskenyfilmjeinek vetítésével együtt.

— Új elsőtétítési rendelet. Timisoara-Temesvár város légvédelmi hivatala új elsőtétítési rendeletet ad ki. A rendelet legközelebb jelenik meg és szigorú, részletes utasításokat tartalmaz.

Legideálisabb használatú vér tisztító és epuajtó a Földes féle

SOLVO-p.r.ujia

Egy doboz ára 33 lei. Készíti Dr. Földes gyógy-szerelő, Arad. Minden gyógyszertárban kapható

— Tilos a nedves cukor forgalombahozatala. Timisoara-Temesvár város közlélezési hivatala közli, hogy tilos a nedves cukor forgalombahozatala. Ilyen cukor szétosztása nem engedhető meg. A kereskedők, akik a nagykereskedőtől nedves cukrot kaptak, azt haladéktalanul adják vissza. Azokat a kereskedőket, akik a nedves cukrot eladják a fogyasztóknak, bírság elé állítják.

— Új bérkocsi díjszabás. Timisoara-Temesvár város új szállítási tervét készítette, amelyben megszabja a vagonforgalomban való és az áruszállításokra vonatkozó díjszabást, valamint a személyszállítás tarifáját. A taxi viteldija eddig a taxaméteren kimutatott összegből és ennek harminc százalékos pótdíjából állt. A város most megengedte, hogy a pótdíjat negyven százalékra emeljék fel. A bérkocsi viteldija: egylovas kocsin az első negyedórán, nappal 40, éjjel 60 lei, kétlovas kocsin 60 és 90 lei. Egylovas kocsin minden további negyedóra után 30, kétlovas kocsin 40 lei fizetendő nappal, éjjel pedig 40, illetve 50 lei.

A petrosani-petrozsényi munkakamara hivatal új vezetősége. Az aradi munkakamarához tartozó petrosani-petrozsényi munkakamara hivatal élére új átmeneti bizottságot neveztek ki. Az új tagok: Gheorghe Ioan a munkások, Romosan Ioan a magán-tisztviselők és Albu Toma a kisiparosok részéről. A bizottság elnöke Romosan Ioan.

CORSO premier mozgó (Arad) Telefon 23-64

Ma, pénteken!

Alessandro Manzoni világhírű regényének filmváltozata

Boldoggá teszlek

Mario Caverini rendezésében, Ildebrando Pizzetti zenéjére Gino Cervi, Dina Sassoli, Armando Falconi és Ruggiero Ruggieri

a főszerepekben

Egy s lelt heti h o a lenyabl o nyvekk

Az angolok partraszállási előkészületei Normandiában

Kudarcot vallottak a második front letesítésére vonatkozó összes kísérletek

Berlinből jelenti a Rador: A normandiai partvidéken történő nagyszabású angol partraszállási előkészületekkel kapcsolatban a következőket közlik:

Az angolok még szeptember hónapban nagyszabású akciókat kezdtek, amelyeknek könnyen kitalálható céljuk volt. Szeptember elején az egyik éjjelen az angolok támadást intéztek az Alderney szigettől nyugatra fekvő egyik kis szigeten levő német őrállások ellen. A második, ilyen kísérlet a szeptember 12-ről 13-ra hajló éjjel ment végbe, amikor angol tiszti csoport partraszállási kísérletet hajtott végre a La Manche csatorna francia partján Cherbourg közelében. A brit tiszteket szállító bárkát elsüllyesztették, mielőtt még partot érhetett volna.

Ujabb támadási kísérletet hajtottak végre október 4-én a Osatorna kijáratánál levő Guernesey szigettől délnyugatra elterülő Serq szigete ellen. A brit parancsnokság több foglyul ejtett német katonát

megbilincseltetett. Azokat, akik tiltakoztak a nemzetközi jog eme kétségtelen megsértése ellen, irgalom nélkül agyonlőtték. A britek eljárására német részről ellenrendszabályokat hoztak.

Végül október 7-én éjtzaka a normandiai partvidéken Contance városától nyugatra Anneville-ségstől tizenöt kilométerre egy brit katonákat szállító bárka akart kikötni. A német partvédelem tüze visszakergette a támadókat. Más hasonló kísérletek a normandiai partokon, valamint az angol berepülések és légi felderítések megismétlése, nemkülönben a német felderítő gépek jelentései, amelyek szerint egyes angol kikötőkben nagyszabású parti hajót és csónakot vontak össze, azt bizonyítják, hogy az angol kormány mégis hallgat a Szovjet második arcvonal-letesítési felhívására és azszal a gondolatlalt foglalkozik, hogy Normandiából hadszínteret csináljon — fejeződik be a jelentés.

— A bolgár újságíróküldöttség befejezte romániai látogatását. Bucurestiből jelenti a Rador: A bolgár újságírók küldöttsége tíz napi romániai látogatás után, szerdán Bucurestiből visszautazott Szófiába. Távozásuk előtt a bolgár újságírók meglátogatták a 303. számú kórházat, ahol egy órát töltöttek és ebésszelgettek a sebesültekkel. Testületileg megjelentek a Pro Patria temetőben is, ahol virágot helyeztek a bolgár katonasírokra. Délben az Athenee Palace szállóban a propagandaügyi miniszter látta vendégül ebédén a bolgár újságírókat. A küldöttség távozása alkalmából a bucaresti északi pályaudvaron Marcu Alexandru propagandaügyi miniszter, a minisztérium főtisztviselői, Petroff Csomakoff bucaresti bolgár követ és a követség személyzete, valamint számos külföldi és román újságíró üdvözölte a bolgár újságírókat. A román és bolgár kartársak a legszívesebben légkörben töltötték az időt a vonat indulásáig. A bolgár újságírók este 9 órakor távoztak román területéről és csütörtökön délelőtt érkeztek meg Szófiába.

— Német nemzetiségű állami tanítók helyzete. Bucurestiből jelenti: Az állami német tannyelvű óvodák és elemi iskolák román nemzetiségű tanítóit, valamint az állami elemi iskolák német tagozatainak román tanítóit 1942 szeptember 1-től számítva az állami elemi iskolai tantestület kötelekében maradtak. Az állami német tannyelvű óvodák és elemi iskolák tanszemélyzete, továbbá az állami elemi iskolák német tagozatainak német nemzetiségű tanítóit, akik ki-jelentették, hogy továbbra is az állami tantestületben kívánnak maradni, 1942 szeptember 1-i hatállyal állami tanítóknak tekintetnek.

— Orvosi felmentések felülvizsgálása. Eltérőkes hatóságok közlése szerint azokat az 1944—1914. korosztálybeli legénységi állományú férfiakat, akiknek orvosi felmentésük van, orvosi bizottság fogja felülvizsgálni a timisoarai-temesvári helyi orvosi parancsnokságon. Behívókat bocsátották ki a behívottak, helyzetük tisztázására, a meghatározott sorrendben jelentkező tartozásoknak. Október 17-én került a sor az 1942. évi korosztálybeliekre, október 18-án az 1944 és 1943, október 19-én 1941 és 1940, október 20-án 1939 és 1938, október 21-én 1937, október 22-én 1936, október 23-án 1935, október 24-én 1934, október 25-én 1933, október 16-án 1932, október 27-én 1931, október 28-án 1930, október 29-én 1929, október 30-án 1928, október 31-én 1927, november elsején 1926, november 2-án 1925, november 3-án 1924, november 4-én 1923 és 1922, november 5-én 1921, november 6-án 1920 és 1919, november 7-én 1919, november 8-án 1918, november 9-án 1917 és 1916, míg november 10-én az 1915. évi korosztályba tartozók jelentkeznek. Az érdekeltek, akik nem kaptak behívót, jelentkezési napjukat megelőző napon tartoznak jelentkezni. Mindenki megfelelő igazoló papírt hozza magával és léssa el magát két napra elegendő étellel. Azokat, akik a jelentkezést elmulasztják, megbíttetik.

— Hálaözön. Botye Mária életének 43-ik évében, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése e hó 16-án, pénteken délután 4 órakor lesz az aradi Grigore Comsa (volt Ioan Calvin) utca 25. sz. alatti gyászházban.

— Magyar karnagy müncheni vendégszereplése. A müncheni filharmóniai társaság nagyhírű zenekara távirati uton meghívta vendégszereplésre Kenessey Jenőt, a budapesti Operaház karnagyát. A nagytehetségű fiatal dirigens a meghívást elfogadta és rövidesen Münchenben vezényel egy hangversenyt, amelynek műsorát német, olasz, spanyol és magyar szerzők műveiből állították össze. A magyar zenét Kodály Zoltán Maroszléki táncai képviselik.

— Öngyilkos leány. Weisz Magda aradi 23 éves leány, Eminescu-utca 7 szám alatt lakó özvegy édesanyja lakásában az elmúlt reggel megmérgezte magát és meghalt.

— Timisoara-Temesvár város új árrendelése. Timisoara-Temesvár városa most adta ki 38. számú rendeletét, amelyben az érvényben lévő élelmiszerárakat sorolja fel. A rendelet értelmében a kenyér ára — mint ezidő-szerint is — 16 lei helyett 17 lei lesz, ha burgonyát kevernek a kenyérbe. A tej megdrágult. Feldolgozásra való tej literje 18 lei (az eddigi 16 lei helyett), gazdasági és gyűjtött, valamint kimért tej literje 24 lei (eddig 22), pasztörizált tej kannában 30 lei (25 helyett), zárt palackban 32 lei (27 helyett). A vaj gyári ára 380, kiskereskedelemben 420 lei kilónként (pasztörizált vaj), tejfel literje 160 lei. A tehénturó kilója 80, brailai juhturó 140, édes juhturó 150, lipcai 180, székelyturó 200, tappistasajt 350, ementáli 370 lei. A lica és egyéb, háromszögű sajt darabja 27 lei. Az ecet árát a miniszter leszállította, 3 százalékos ecet literje 39, 6 százalékos 70 lei és 9 százalékos 102 lei; az üvegért a gyáros külön 18.10 leit számíthat. A kristálycukor ára 67, a kockocukoré 71 lei kilónként, ez az ár nem változott. A városi rendelet nem változtatott a husárákon sem.

— A vasárnapi olasz hangverseny műsora. Megirtuk, hogy az aradi Olasz Kulturintézet vasárnap este az aradi közművelődési palota nagytermében hangversenyt rendez, amely alkalommal Remy Principe világhírű olasz hegedűművész játszik, Miron Soarec zongorakísérete mellett. Az este háromnegyedkilenc órakor kezdődő hangverseny műsorán Pugnani, Zandonai, Bach és Principe szerzeményei szerepelnek.

— Négy gyermek várja a jósziú emberek támogatását Buziason, Edesapjuk, Tóth József már hónapok nincsen otthon és így édesanyjukra hárul minden gond. Napszámosmunkával igyekszik a négy éves száznak kenyeret szerezni, de két kezének szorgalma sem tudja megelhetésüket biztosítani. A kis család szűkösen tengődik és a tél küszöbén sem tudtak annyi élmiszert beszerezni, hogy elegendő lenne a családnak. A jósziú emberek támogatását várják és remélik, hogy adományaikkal javítanak sorsukon. A támogatásra váró asszony címe: Tóth Józsefné, Buzias, Colonia Mare. Adományokat lapunk kiadóhivatalában lehet eljuttatni és az adományokat a rendeltetési helyre juttatjuk.

— Elfogott tolvajok. Az orastiei-szászvárosi rendőrség elfogta Jurca Aurel, aki a városban ellopta az egyik lakos háromszázezer leit erő hajtószíját. Elfogták Anghel Florea brasovi-brassói lakost is, aki tíz lopott kerékpárgumit kínált az embereknek megvételre. Mindkettő ellen megindult az eljárás.

— A canterbury érsek és a moszkvai ortodox egyházó üzenetváltása. Amszterdamból jelenti a Német Távirati Iroda: A brit hírszolgálati ügynökség közli, hogy a canterbury érsek üzenetet küldött Szergej moszkvai ortodox érsekhez, az üzenetre a moszkvai egyházó válaszában hangoztatta, hogy a Szovjetunió és Nagybritannia „nem hiába szövetségzett” a közös célért folytatott harcban.

— Veszedelmes tolvajt fogadott házába. Jelenítettük, hogy a timisoarai-temesvári rendőrség letartóztatta Franz Viktória lupeni-lupényi leányt, mert Neimik Ferenc fratellai-ujkissodai lakostól hetven-ezer lei értékű ékszeret lopott. A leány letartóztatásakor előadta, hogy az ékszereket Buzias-Buziasfürdőn egy ismeretlen embernek adta el, akivel az ottani pályaudvaron ismerkedett meg. A rendőrség folytatta a nyomozást és a következőket állapította meg: Franz Viktória Timisoara-Temesvárra érkezett, hogy elhelyezkedést keressen és Neimik Ferenc fratellai-ujkissodai lakos szivességből ingyen a házába fogadta, Neimik ugyanis jóismerőse volt a leány apjának, Franz Viktória ezalatt elkövette a lopást, de csakhamar elfogták. Most megállapították azt is, hogy nem Buzias-Buziasfürdő, hanem Timisoara-Temesvárott adta el az ékszereket és ezeket Rostescu Grigore belvárosi asztalos vásárolta meg háromezer leiert. Az asztalos tizenkétezer leiert adta el a lopott kolmit Gaisler László mehalai lakosnak. Az ékszereket az utóbbinál meg is találták és visszaadták a károsultnak. Az eljárást a két orgazda ellen is megindították.

Mozi

A Nagy Frigyes című német film diszbemutatója Bucurestiben

Az Antonescu Mihai professzor, helyettes miniszterelnök védnöksége alatt működő Roman-Német Társaság rendezésében a bucaresti Scala mozgószínházban bemutatták a Nagy Frigyes című német filmet. A diszbemutató a helyettes miniszterelnökkel az élen megjelent a kormány több tagja, a diplomáciai testület számos képviselője és a főváros polgári és katonai vezetőszemélyiségei közül igen sokan. A diszlobadást a német és román himnusz hangjaival nyitották meg, majd bemutatták a leg-újabb háborus híradót a sztingrádi harcokról. A tüzyonalban készült felvételek lenyűgöző képet adtak a tengelycsapatok ragyogó fegyvertényeiről. A híradó bemutatása a német telisleggyűjtés több megkapó jelenetét is. Ezután sor került a Nagy Frigyes című nagyszabású film bemutatására, melyet két órán keresztül a legnagyobb érdeklődéssel kísért a közönség.

Pénteken, október 16-án Aradon a mozik műsora a következő: Aro: Az ismeretlen nő (német film). Corso: Boldoggá teszlek (olasz film). Forum: Bécsi vér (német film). Uránia: Svéd csalogány (német film).

Ügyeletes gyógyszerterem

Pénteken, október 16-án Aradon a következő gyógyszerterek tartanak szolgálatot: Angel (Miron Cristea-tér) és Omescu (Reg. Maria-ut és Alexandri utca sark).

Pénteken, október 16-án Timisoara-Temesvárott a következők az ügyeletes gyógyszerterek: Belváros: Irgalmasok (Sft. Ioan utca), Gyárváros: Jahnei (Stefan cel Mare utca), Erzsébetváros: Keller (Carol-ut), Józsefváros: Gotterbarm (Vacarescu utca), Mehalában a Corvin Fratellai-Ujkissodán a Panajoth és Freidorf-Szbadfalun az Eremici gyógyszerterem.

URANIA sláger-filmszínház, Arad URANIA

Telefon 12-32,

Telefon 12-32

Holnap premier! A világhírű rádió azz-énekes legújabb, pazar kállitásu modern revü címje
BAG CROLY, MARY MARTIN, BASIL RATHBONE

Szerelem ritmusa

című slágerfilmben

Ma utóljára a

SVÉD CSALOGÁNY

Előadások 3. 5, 7-15 és 9-15

36. számú háborus híradó AV A-film

A FILM VILÁGA

Hatszáz épületrész, kétezeröttszáz vázlat és rajz, harminc modell szükséges a Münchhausen-film elkészítéséhez

Emil Hasler és Otto Gültorff építészek, akik a Münchhausen-film terveit készítik, az Ufa-városban levő irodájuk falait már eltakarták a rajzokkal, a különféle színekben pompázó részlettervekkel és az összehatást mutató jelenetekkel. A be nem avatott alig tudja elképzelni a filmépítész munkáját. Helyiségek fali díszait, ajtókat zárjait, parkettmintákat, függönyöket, gyertyatartókat, falfestést vagy vegyes bútordarabokat külön vázlatokra vetnek és a különböző szakmák kitűnő szakértői a vázlatok alapján készítik el azokat.

A stúdiók falán nagy rajztáblákon láthatók a vázlatok és a rajzok, de ha úgy hiszik, hogy az iparos nem tudja beleélni magát a tervező építész fantáziavilágába, akkor még külön modellek segítik az iparost a tökéletes munka érdekében.

A Münchhausen-film mintegy hatszáz épületrészének előállításához nem kevesebb mint harminc modellt és kétezeröttszáz vázlatot készítettek.

Csak a trónterem elkészítéséhez, amelyben II. Katalin császárnő fogadja Münchhausent és mesébe illő ebédet ad, negyven terv és rajz szükséges. Az ebédnél a szolgálk hatalmas tortát tálnak a nagy asztalra, amelynél nagyobb talán még nem is állt filrstúdióban. Az asztal három méter széles és huszonöt méter hosszú. Hatalmas gyertyatartók és virágvázák díszítik. A torta pedig majdnem ember nagasságu és olyan vastag mint egy léggömb. A torta belsejében egy törpe ül, aki a torta felvágása után elhagyja „édes” rejtekhelyét. Csak a tortáról huszonöt rajz készült.

Súlyos feladatot kellett megoldani az építésznek II. Katalin császárnő ovális rokokó-szalonjának előállításánál is. Ebben a szalonban Hans Albers szerelmi kalandba bonyolódik Katalinnal, amikor sürgős követelátogatásra került a sor. A császárnő erre a lehetősegre is felkészült. A nyugágy, Hans Alberssel együtt eltűnik a mélyben. Azért süllyesztőt kellett építeni és pedig úgy, hogy zajtalanul működjék.

Egy másik csarnokban az Ezeregy éjtszaka csodás világa elevenedik meg.

A nagy csarnok közepén felépült Abdul Hamid szultán háremje.

A terem közepén egy fürdőmedence ezüstös vizükre fénylik, ahol a három szépi csapkodó játékkal üzik el unalmukat. Ha azután a hárem falait lebontják, fantasztikus tájat varázsolnak az építészek a helyére. A stúdióhoz tartozó szabad térségen egész kisvárosi nyegedek épülnek.

A vezető építészek és munkatársaik számára a Münchhausen-film a legnagyobb lehetőséget nyújtja alkotó képzeletük számára. A filmben csak mesékről van szó és így az építészek is szabadon engedhetik a művészi formákba kötött képzeletüket és csapongó fantáziával minden elképzelésüket megvalósíthatják. És ez a legszebb az építészek számára.

ERIK FREY és MADY RAHL a „Kisasszony” című UFA-filmben

HANS MOSER hivatalos beszélgetést folytat az egyik UFA-filmben

FILMHIREK

A berlini Deutschlandhalle-ban folyt le az „Aranykerék” kerékpárverseny, amelynek győztese a vesztfáliai Lohmann lesz. Ezen a versenyen filmei felvételeket is készítettek a „Nagyvárosi melodia” című új Berlin-filmhez. A hatalmas sportcsarnokot zúfolásig megtöltött közönség szemtanuja lehetett, hogyan vettek fel a verseny egy-egy izgalmas jelenetét filmre. Hilde Krahl ebben a filmben Renate Heiberg szerepét játssza. Renate Heiberg fotóriporter, aki egy kis városkából kerül Berlinbe ott az összes akadályokat leküzdve, ismert riporter lesz. Werner Hinz a kitűnő riporter szerepében nyújt kiváló alakítást.

Zarah Leander, az ismert, népszerű filmszínésznő új film forgatását kezdte meg. A film címe „Akkor...” és cselekménye a mai, háborús időkben játszódik. Partnere Hans Stüwe, aki a férj szerepében túlzott igazságérzete folytán végzetes felreértés áldozata lesz és elvált feleségétől, Zarah Leandertől, aki nagy önzetelenséggel és segítő szerelemmel sok évi boldogságát áldozza fel, de minden bánatát és a sors csapásait nagy akarattal leküzd.

A „Sötét nap” című Bavaria film felvételeit Salzburgban készítik. Az érdekes bűnügyi film cselekménye egy gyilkosság körül forog és amíg eljut a megoldáshoz, megkapó emberi problémákat is tárgyal. A filmet Bolváry Géza rendezte. A női főszereplő Marte Harell.

A Tobis filmvállalat készíti elő az új Titanic-filmet, amelynek főszereplői Sybille Schmitz, Kirsten Heiberg, Monika Burg, Ernst Fürbringer, Nans Nielsen, Karl Schönböck. Ebben a filmben ismét feltárul a hatalmas óceánjáró gőzös katasztrófája. A hajó első osztályán az aranyborjú körül ugráló emberek, a fedélzeten pedig a különböző nemzetek hajótöröttjei. Amikor bekövetkezik a katasztrófa egyformán halálfelelemben remegő emberek és mindegyik a saját életét akarja megmenteni. Csak kevesen őrizték meg hidegvérüket és ezek nem a luxuskabinok lakói voltak.

A „Nyári szerelem” című Wien-film női főszereplője Winnie Markus, míg partnere Siegfried Breuer. A többi szerep Susie Nicoletti, O. Fischer, Augusta Pünkösdy, Hedwig Beibtrun művésztének jutott. A rendezést Erich Engel végzi.

HELI FINKENZELLER a Nászéjtszaka című UFA-film egyik női főszereplője

Egy apa tragédiája

Aki a Tobis új filmjének, a „Kacagj Bajazzo”-nak a címét hallja, az kétségtelenül Leoncavalló ismert operájára gondol, amelynek első színpadi bemutatója alkalmával hatalmas sikere volt és azóta is, évtizedek óta, a legtöbb operaház kedvelt műsorszám.

THEO LINGEN

a Luna asszony című UFA film egyik hatásos jelenetében

ma maradt. A tréfacsináló személye, akinek még akkor is tréfákkal kell szórakoztatnia közönségét, amikor saját bánata szívet facsarja, a drámai irodalomban mindig újból megihletti és számos filmben is megkapta a közönség érdekeit. Az opera zenéjét is számos esetben alkalmazták filmekhez. A Tobis új filmje a zenés filmek területén új utat tör. Cselekménye folytatása az operának és csúcspontja Canio tettének tisztázása az opera bemutatásával. Canio szerepét Paul Hörbiger alakítja, míg Julia szerepét Monika Burg játssza. A film zenei részében Benjamina Gigli ragyogtatja mint Bajazzo, Leoncavallo zenejének minden szépségét. A Tobis-film német verziójával egyidejűleg olasz verzió is készül és a felvételek egyrészt Olaszországban is készítik. Montaldoban veszik filmre a tragédiáról készült jeleneteket. Montaldoban az elmúlt század közepén egy komédiás valóban megülte feleségét és annak csábítóját. A gyilkos felett pedig annak idején Leoncavallo atyja, aki bíró volt, ítélkezett.

Kellemes fenyegetés

Hilde Jansen, a Bavaria „Nagy játék” című filmjének egyik főszereplőjét a stúdióban hátulról megcsókolja egyik színészkollegája.

— Várjon csak, majd adok magának, ha megfordulok — mondja mérgesen a színésznő.

— Szívesen várok — mondja nevetve a színész — ha megfordul és úgy ad egy csókot...

KÖZGAZDASÁG

Mezőgazdaságunk alapja a gabonafélék termelése

Irta: MEGGYESY ISTVÁN gazdasági felügyelő

II.

A GABONAFÉLÉK TALAJIGÉNYEI

A gabonafélék sajátos természetüknél fogva igényeiknek megfelelő talajban fejlődnek legjobban.

A buza mélyrétegű televény és részben gazdag, nem tudnánk agyagtalajokban diszlik legjobban. A vályogtalajok is megfelelnek. Szikes talajban nemcsak minőségre, hanem súlyra nézve is kitűnő buza terem.

Az árpa a kényes természeténél fogva csak mélyrétegű televény és részben gazdag vályogtalaj (cukorrépa-talaj)ban diszlik legjobban.

A zab már igénytelenebb természetű, megterem olyan agyagtalajban is, amely buzatermelésre alkalmatlan. Azonban a legnagyobb terméseredmény jó buza- és árpatalajban érhető el. Tőzeges talajban és jobb szerkezetű homoktalajban is diszlik.

A GABONAFÉLÉK ELHELYEZÉSE A VETÉSFORGÓBAN

A gabonafélék a vetésforgó megválasztása tekintetében nagyon kényes természetűek. Olyan növény után kell vetnünk, amely a talajt jó művelési állapotban hagyja vissza.

Kalászoszt kalászos után nem szabad vetni. Mégis sok gazda elköveti ezt a hibát. Figyelmen kívül hagyják, hogy a feltalajt, melyből a növényzet táplálkozik, kimerül és elgyomosodik, s ellenségei is elszaporodnak. Jó gabonatermést tehát jó erőben hagyott föld adhat. Buzavetésnek a fekete ugar felel meg a legjobban. Tehát olyan takarmánynövény után vessünk, amely május hó végén, jun. elején kerül le a földről. Kitűnő előveteményei a repce, lóbab, szójabab, mák, kender, len és a dohány, amelyek trágyázott földet hagynak maguk után. Ezek az elővetemények a földet kitűnő termő erőben hagyják vissza. A lóhere után is a feltalaj tápanyagokban gazdag marad. Gyökérzetének és tarlómaradványának különösen nitrogén tartalmánál fogva van nagy értéke. Trágyázott földben korán vagy középkorán érő kukorica után is kitűnően sikerül buzatermésünk. A csalamádé után vetni a buzát már nem ajánlatos.

Trágyázott répföldben is diszlik a buza, ha késedelem nélkül készíthetjük elő buza alá.

Kényes természeténél fogva az árpára hat legjobban az elővetemény. Legjobb előveteményét trágyázott kapasnövények adják. Különösen cukorrépa után sikerül a legjobban. A zab a legrosszabb előveteménye, mivel ez a talajt nagyon kiélt állapotban hagyja vissza.

A zab az árpához hasonlóképpen trágyázott kapasnövények után talál magára legjobban.

A gabonafélék a megfelelő talajelőkészítő munkálatokat nagyon hálásan fizetik meg. Hajszálvkony gyökérzetük csak a jól megmunkált talajban

erősödhetik és indulhat fejlődésnek.

Az őszi buza alá a vetés idejéig talajmunkát rendszeres ugarműveléssel — többszöri szántással — készítjük elő. A korán lekerülő elővetemények után azonnal végezzük el a tarló feltörését, amíg a feltalaj jó állapotban van, mert csak úgy végezhetünk eredményre vezető és könnyű munkát. Tarlószántás után fogsoljuk el szántásunkat, hogy megakadályozzuk földünk kiszáradását.

Amint első szántásunkon a talajbeéredés tünetei mutatkoznak, vagyis a hantok szétporladnak, a nagyobb üregek eltűnnek és szántásunk kezd kiszélesedni, hozzáfogunk a keverőszántáshoz. Ez alkalommal legalább 20 cm. mélyen szántunk, hogy vastagabb termőréteget jussunk, de vigyázzunk arra, hogy ekkorral vadföldet fel ne hozzunk. Csapadéknak vidékünk szegény, s ezért fontos, hogy ezután a téli nedvességet is elraktározhassuk. Az így megdolgozott földben a gabonafélék még a legnagyobb szárazság idejében is annyi nedvességhez juthatnak,

hogy legrosszabb esetben közepes termés-eredményt várhatunk. Sekély szántás hamar kiszárad és szárazság idején a növény csak sáynylik benne, mert a termőtalajréteg vékony, s a gyökérzet az alatta meghuzódó kemény talajba nem tud lehatolni s ilyen kényszerítő körülmények között indul fejlődésnek. Így kevesebb tápanyaghoz jut növényzetünk, továbbá vizet nem képes magába foglalni földünk s ezek a körülmények gyenge terméseredményre vezetnek.

A keverő szántás elvégzése után a hantok széttörése s a talaj elegyenetése végett járassunk fogast. Ezen művelet alkalmazásával megkönnyítjük a vetőszántást és megakadályozzuk a kiemelkedő hantok kiszáradását. A keverő szántást az őszi vetésekor a vetőszántásnak kell követnie, amelyet 15 cm-re, középnyelven végzünk. A középnyelvi szántási műveletre azért van szükség, hogy a nyers földet fel ne hozzuk, másrészt előbbi mély szántásunkat jól megporhanyítsuk, ezzel földünket porhanyossá tesszük és talajunkat a vetésre alkalmas állapotba hozzuk.

Olyan növények után, amelyek a talajt jó állapotban hagyják maguk után, mint például a mák, kender, hüvelyesek, tarlószántás helyett csak mély szántást végzünk, amelyet középnyelvi vetőszántás követ. Későn lekerülő növények, mint például a répa, kukorica és burgonya után a talaj előkészítése buza alá csak egy középnyelvi vetőszántásból áll. E növények után földünk rendszeres ápolásban részesül és a talaj porhanyos állapotban marad vissza s nem tud összetömörülni.

Az őszi buza szereti a friss szántást. Tehát a vetőszántást közvetlenül vetés előtt végezzük el. (Folytatjuk)

Nyolcféle szövet készíthető a belföldi gyapjuból

A hivatalos lap 240. száma közli az iparügyi, kereskedelmi és bányászati államtitkárság rendeletét, amely kimondja, hogy posztógyárak a polgári szükségletre kapott belföldi gyapjuból ezen túl nyolcféle posztót, illetve szövetet készíthetnek. A megsabott szövet- és posztófajták a következők:

1. Falusiak és munkások részére szolgáló posztó 140 centiméteres szélességben, méterenkint 700 gramm súlyban.
2. Köpenyposztó 140 centiméter szélességben, méterenkint 1100 gramm súlyban.
3. Takarók 140x190 centiméter nagyságban, darabonkénti 2000 gramm súlyban.
4. Szürke vagy kékszinű iskolai szövet 140 centiméter szélességben, méterenkint 620 gramm súlyban.
5. Shetland szövet 140 centiméter szélességben, méterenkint 500 gramm súlyban.
6. Férfi télikabátos szövet 140 centiméter szélességben, méterenkint 1120 gramm súlyban.
7. Női ruhaszövet 70 centiméter szélességben, méterenkint 140 gramm súlyban és 8. Női kabátos szövet 140 centiméter szélességben, méterenkint 560 gramm súlyban.

A Shetland-szövet kivételével, amelyben 30 százalékos gyapju van, valamennyi felsorolt szövetfajta 20 százalékos gyapjút tartalmaz. A súly és keverés arányánál a rendelet öt százalékos eltérést engedélyez.

A nyolc szövetfajtát a könnyebb felismerhetőség érdekében az anyag szélén huzódó vörös csillak jelölék és mind-n három méteren beleszövik a gyár bélyegzőjét és a szövetfajta elnevezését. A polgári fogyasztásra kiutalt belföldi gyapjuból készült szövetek közül

az első mintájú szövetből a mennyiség 51 százalékát, a második mintájuból 8 százalé-

kát, a harmadik mintájuból 5 százalékát, a negyedik mintájuból 5 százalékát, az ötödik mintájuból 10 százalékát, a hatodik mintájuból 8 százalékát, a hetedik mintájuból 5 százalékát és a nyolcadik mintájuból 8 százalékát gyártják.

Ha a fogyasztás túllépne a százalékokat, az iparügyi kereskedelmi és bányászati államtitkárság kérelemre módosíthatja az arányt. A gyárak maguk választhatják meg a készítenő szövetek mintáját és színét. Egyedüli kivétel a negyedik mintájú iskolai szövet, amelyet csak szürke vagy kék színben lehet előállítani.

A gyapjufeldolgozó gyárak kötelesek minden hónap tizedik napjáig bejelenteni a gyapjuszövény szakmai egyesületénél (Asolana) az előző hónapban

a polgári fogyasztásra kapott belföldi gyapju mennyiségét, felhasználását, a gyártott szövetfajták mennyiségét, végül az eladott mennyiségeket.

Az Asolana ellenőrzi a beküldött adatokat, valamint a gyártott szövetfajták minőségét és erről havonta jelentést tesz az államtitkárságnak. Ugyancsak az Asolana végzi a gyárak között a gyártható szövetfajták mennyiségének felosztását az engedélyezett százalékok szem előtt tartásával. Jogában áll betiltani valamely szövetfajta gyártását, ha úgy véli, hogy túllépi az engedélyezett százalékokat.

A megállapított nyolcfajta szövetre vonatkozó rendelkezések nem érintik azokat az anyagokat, amelyek a rendelet életbelépésekor a lerakatokban, illetve gyártás alatt állanak, valamint a külföldről behozott és ezután behozandó gyapjumennyiségeket és végül a gyapju pótananyagokat. Az engedélyezett szövetfajták árát az országos árkormánybizottság állapítja meg.

Fehérliszt-készletek bejelentése

A katonai és polgári ellátási államtitkárság elrendelte, hogy a malmokban, lisztlerakatokban, cukrászdákban, péksüteménykészítő üzemekben és üzletekben október 10-én található fehér- és finomliszt készleteket október 20-ig be kell jelenteni az államtitkárságnak. A bejelentésben feltüntetendő a liszt eredete, milyen régi a liszt, milyen állapotban és mióta van a bejelentő birtokában. A rendelkezés ellen vétőket megbüntetik.

A BUZA ÁRKÜLÖNBÖZETENEK FIZETÉSE.

A pénzügyminisztérium közli a malmokkal és a buzagyűjtéssel megbízott intézményekkel, hogy a buza árkülönbözetét nyomban a hivatalos lap 1942 szeptember 11-i számában közzétett utasításokban előírt alakítások elvégzése után készpénzben fizetik. Az érdekeltek feltétlenül alkalmazkodjanak a liszt- és kenyérrendszerrel szóló 944-1942. számú rendelet intézkedéseire.

Törvényjavaslat a vasuti személyzet balesetvédeleméről. A vasuti vezérgazgatóság bizottságot nevezett ki a CFR alkalmazottak balesetbiztosításáról szóló törvényjavaslat elkészítésére.

KISAJÁTÍTOTT ZSIDÓ HÁZAK JAVÍTÁSI KÖLTSÉGEI. A nemzeti románosítási központ közli a kisajátított zsidó házak bérllével, hogy a javítási költségeket csak akkor téríti meg, ha a javítást a nemzeti románosítási központ műszaki osztálya szükségesnek találta és engedélyezte.

Olasz talajszakértők Romániában. Szerdán többtagu olasz talajszakértő küldöttség érkezett Bucurestibe. A vendégeket a repülőtéren a propaganda és a földművelésügyi minisztérium megbízottjai fogadták. Az olasz szakértők romániai tartózkodásuk ideje alatt megtekintik az országban végzett talajjavítási munkálatokat.

Határidő napló

OKTÓBER 18:

Öngyújtók lepecsételtetése a megyei dohányleakatoknál.

OKTÓBER 20:

Fehér- és finomliszt-készletek bejelentése a katonai és polgári ellátási államtitkárságnak.

OKTÓBER 30:

Erdőkitermelőknek addig a napig fizetik a kivételes prémiumot.

ARO ARAD Tel. 24-45

Ma,
pénteken

NAGY

PREMIER

Az ismeretlen nő

Egy szenzációs rejély megoldása.
Előadások 3, 5, 7 és 9-15. 3 kor 30 le és helyárak

Rádió

PÉNTEK, OKTÓBER 16

București: 6.55 Hírek, hanglemek. 11.30 Katonai rádióposta. 12.30 Román-német katonára. 13. Hírek. 13.10 Román dalok. 13.50 Német nyelvű hírek. 14. Rádióhíradó. 14.30 Sebesültek órája. 17.30 Katonai rádióposta. 18. Előadás. 18.15 Hanglemek. 19. Rajna menti zene. 19.50 Német nyelvű hírek. 20. Rádióhíradó. 20.20 Énekhangverseny zenekari kísérettel. 20.40 Előadás. 21. Wagner-zene. Közben 22. Hírek, sport. 23. Tarka könnyű zene.

Radio Moldova: 13. Román dalok. 13.30 Hírek. 13.45 Mandolin négyes hangversenye. 14.05 Szórakoztató zene. 18.30 Német indulók. 19. Irodalmi előadás. 19.15 Román zene. 20. Előadás. 20.15 Szimfonikus hangverseny. Közben 21. Hírek. 21.45 Táncczene.

Budapest I: 6.40 Torna. 7. Hírek, hanglemek. 10. Hírek. 10.15 Könnyű zene. 11.20 Hanglemek. 11.40 Fel-

olvasás. 12.10 Katonazene. 12.40 Hírek. 13.30 Bajtársi szolgálat. 14. Szórakoztató zene. 14.30 Hírek. 15.20 Kassa műsorból. 15.50 Előadás. 16.20 Idegen nyelvű hírek. 16.45 Magyar nyelvű hírek. 17.05 Felolvasás. 17.25 Ének. 17.50 Sport. 18. Német műsor. 18.20 Magyar népmuzsika. 18.50 Hírek. 19.05 Felolvasás. 20.05 Gityárjáték. 21.10 Felolvasás. 21.40 Hírek. 22.10 Cigányzene. 22.40 Zenekari hangverseny. 23.40 Hanglemek. 24. Hírek.

Budapest II: 16.30 A Faust című opera előadása, közben 20.35 Gyorsíró tanfolyam.

SZOMBAT, OKTÓBER 17

București: 6.55 Hírek, hanglemek. 11.30 Katonai rádióposta. 12. Katonára. 13. Hírek. 13.10 Zenekari hangverseny. 13.50 Német nyelvű hírek. 14. Rádióhíradó. 14.30 Sebesültek órája. 11.30 Katonai rádióposta. 16. Operettársulatok. 18.50 Jazz-band. 19.50 Német nyelvű hírek. 20. Rádióhíradó. 20.20 Dalok zenekari kísérettel. 20.40 Előadás. 21. Zenekari hangverseny. 22. Hírek, sport. 22.25 Táncczene.

Radio Moldova: 13. Hanglemek. 13.30 Hírek.

10.45 Zenekari hangverseny. 14.35 Könnyű német zene. 18.30 Karének. 19. Előadás. 19.15 Keringők. 19.45 Népdalok. 20. Előadás. 20.15 Hazafias dalok. 20.30 Zenekari hangverseny. Közben 21. Hírek. 21.45 Operatársulatok. 22. Könnyű zene.

Budapest I: 6.40 Torna. 7. Hírek, hanglemek. 10. Hírek. 10.15 Cigányzene. 11.20 Hanglemek. 11.40 Felolvasás. 12.10 Katonazene. 12.40 Hírek. 13.30 Bajtársi szolgálat. 14. Hanglemek. 14.30 Hírek. 15.20 Szórakoztató zene. 15.50 Felolvasás. 16.20 Idegen nyelvű hírek. 16.45 Magyar nyelvű hírek. 17.05 Felolvasás. 17.20 Felolvasás. 17.40 Hangképek innen-onnan. 18.10 Hangverseny a zeneművészeti főiskoláról. 18.50 Hírek. 20.10 Csevegés. 20.20 Szület a hegyalján című hangjáték. 21.40 Hírek. 22.15 Szórakoztató zene. 23. Táncczene. 24. Hírek.

Budapest II: 17. Mezőgazdasági előadás. 17.25 Karének. 17.50 Felolvasás. 18.10 Táncczene. 19.05 és 19.30 Felolvasások. 20.30 Hanglemek.

A timisoara városi mozik műsora

CAPITOL

Nagysikerű film Benjamina Gigli ének-művészsel

ANYJA FIA

Főszerepben: Emma Gramatica — Carola Höhn
35-ös számú O. N. C. hirdető

ITALIA

Megrendítő film a spanyol polgárháborúról.

Alkazártól Madridig

Főszerepben: Fosco Giachetti — Conchita Montes
35-ös számú O. N. C. hirdető

APOLLON

Rendkívül szórakoztató vígjáték!

Minden áron tovább

Főszerepben: Gustáv Fröhlich — Ruth Hellberg — Grete Weiser
35-ös számú O. N. C. hirdető

Apróhirdetések

FIGYELMEZTETÉS. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. Gyakran előfordul, hogy hirdetőink távbeszélőn adják fel apróhirdetéseiket. Tekintettel arra, hogy ilyen esetekben az apróhirdetések számlázása és a hirdetés díj beszedése munkatöbblettel jár, a pénzbeszedés alkalmazása révén költségtöbblettel is jár, a nem a feladás alkalmával fizetett apróhirdetések díja a vendés díj kétszerese.

DIJSZABÁS. Álláskeresés rovatban tíz szög tizenöt lei, minden további szög kető lei. Minden más rovatban tizenöt szög harminc lei, minden további szög három lei. Vastagabb betűvel a díj kétszerese. Jelíges és „Cim a kiadóban” jelzésű hirdetéseknek tíz lei pótdíj fizetendő. Üzleti hirdetések csak keretes hirdetésként vehetők fel.

Alkalmazás

Adomány vagy leány, azonnali felvétel. Reclama Hirdető, Arad, Eminescu 8. (5237)

Minden szakszámot, lehetőleg 50 éven felülit, keresek 2 személy melé. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu 8. (3540)

Napszemle, fiatal, egy géplakatost és egy tekercselőt felveszünk. Timisoara-Temesvár III, Carol-körút 45 szám. (2825)

Alkalmazás munkára cserépkályha rakókat keresünk. Bohn r. t., Jimbolia-Zsombolya. (2824)

Zsidó nő, aki a háztrátsai munkához ért, lehet bejáró is, jó fizetéssel felvétetik. Timisoara-Temesvár III, Mihai Viteazul-körút 12 szám, I. emelet. (8228)

Tiszta bejáróné a reggeli órákra kerestetik, Mária közelében. Timisoara-Temesvár III, Doja-utca 3 szám, ajtó 5. Jelentkezni d. u. 3-5 között. (2826)

Kádarsegédék és mesterek, valamint asztalossegédék gépmunkához nagy kereseti lehetőségek mellett sürgősen kerestetnek. Appelhauer hordógyár, Timisoara-Temesvár IV, Fröbl-utca 5 szám. Telefon 43-46. (2832)

Jól fizető bejáró szakszámot azonnali belépésre keresek. Jelentkezni d. u. 3-5-ig, Arad Marospart 3. Teba-gyár mellett. (3539)

Állást keres

Komoly, egyedülálló nő kisebb háztartás vezetését vállalja. Ajánlatokat „Rendszertető” jelígre Reclama Hirdetőbe, Arad, Eminescu 8. (3548)

Mosást, takarítást, vasalást, mindenféle kézimunkát vállalok. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu 8. (3538)

Intelligens hölgy állást keres bármilyen üzletben mint kiszolgáló kisasszony. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu 8. (3545)

51 éves özvegy keresztény urinó, házzvezetőnek menne magányos urhoz. Rédi-nél, Timisoara-Temesvár IV, Preyer-utca 13 sz. (2820)

Jobb nő elmenne szobaleánynak, vagy mindenek, uri helyre. Timisoara-Temesvár II, Petre Tegele-utca 1 szám. (2830)

Lakás

Két- vagy háromszobás lakást keresek Timisoara-Temesvárott, nem zónában, november vagy december elsejére. Ajánlatokat a Déli Hírlap szerkesztőségébe kérek (Bratianu-tér 3, első emelet) „Magyar újságíró” jelígre; esetleg szóolileg, naponta d. e. 9-1, d. u. 3-7 között. Közvetítők ne fáradjanak. (5209)

November elsejére keresünk üres lakásokat, zsidó lakók részére. Cimeket zárt borítékban „Jól fizető” jelígre Erika irodába, Arad, Dacia mellett, kérjük leadni. (3532)

Kiadó november 1-re tisztviselőtelep elején 3 szoba-fürdőszobás magánház, olyan egyéneknek, aki beköti a vizet. Költségét lelakhatja. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu 8. (3546)

Butorozott szobát keresek november 1-ére. Cimeket kérem a Reclama Hirdetőbe, Arad, Eminescu 8. alá leadni. (3543)

Szép szobát esetleg penzióval keresek Aradon vagy Timisoara-Temesvárott. Ajánlatokat: „Orvos” jelígre Reclama Hirdetőbe, Arad, Eminescu 8. (3542)

Egy szobás-élszobás lakás központban kiadó. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu 8. (3537)

Két szoba-konyha, butorozva, fürdőszobahasználattal, központban, ugyanott két szobás szuterén lakás kiadó. Ajánlatokat „Nem zóna” jelígre a timisoarai-temesvári kiadóba kérek. (2822)

Keresek november 1-re háromszobás, lehetőleg földszinti lakást mellékkeliségekkel. Cim a timisoarai-temesvári kiadóban. (2833)

Adás-vétel

Asztali villanylámpa, konyhaasztal, hokerli, vizespad, fakarnis és egyéb apróságok eladó. Timisoara-Temesvár II, Saguna-utca 6 szám. (2829)

20-40 drb. angóranyul, 5 hónapos, nyírtalan, eladó, darabonként 500 lei. Cim: Szerényi József, Aradul-nou-Ujarad, Rosior-utca 12. (3544)

Asztalosok figyelmébe! Egyszemélyes kombinált hálót keresek rekamiéval, prima kivitelben. Cim: Arad, Telefon 22-28. (3541)

Eladó Eberhardt-tractorek, 2 plusz 4 vasal és Massajs-Harris 3 vasu eke. Koreck Aladár gazdasága, Besenova veche-öbese-nyő, Timis-megye. (3465)

Anton Petrof gyártmányú pianino eladó. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu 8. szám. (3547)

Gyermekkosci, sport, fehér, nikkelezett, eladó. Erdéklődni Arad, Eminescu 12, Maidt. (3549)

Egy komplett házszoba, konyha, varrógép eladó. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu 8. (3536)

Betegtlőkosci, 80 m hosszú vastag kenderkötél, két db. kisebb ponyva eladó. Timisoara-Temesvár IV, Fröbl-utca 36 szám, II. emelet, 25. (3858)

Eladó egylovas féderkosci, egy üst, Arad, Petru Rares-utca 40, Dragan kereskedő. (3531)

Barokk ebédlő, szalagarnitura, ruhaszekrény, konyhaszekrény, előszobagarnitura eladó. Timisoara-Temesvár III, Vladica Badescu-utca 8 szám, ajtó 3. Megtekinthető 10-1, 3-5-ig. (2792)

Eladó tiszta faágy, rugós ágybetéttel, nagy ebédszobai székekkel. Megtekinthető déli-élt, Arad, Elisabeta-körút 19, házfelügyelőnél. (3498)

Billiárd-asztalok, golyók, dákók, kréta eladók. Erdéklődni Petrovits, Timisoara-Temesvár, II, Preot Bontila-utca 11. szám. (2759)

Hálószoba eladó. Ugyanott egy nagy pincehelyiség, amely raktárnak is megfelel, kiadó. Bővebbet: Sklenarik Engelbertnél, Timisoara-Temesvár III, Mitru Varlaam-utca 9 szám. (2817)

Zongora, fekete, keresztthuros, bécsi gyártmány, eladó. Arad, Bolintineanu 12. (3491)
Íróasztal, műhelybe való, íróasztal, hosszú munkaasztal, keményfalappal eladó. Arad, Bolintineanu 12. (3492)

Gyermeksportkosci megvételre, rövid zongorát vagy pianinót érbe keresek. Ajánlatokat Reclama Hirdetőbe, Arad, Eminescu 8 szám. (3534)

Birtok. 300 kat. holdas prima bánáti birtok vasutállomás mellett teljes felszereléssel vagyoni likvidálás miatt igen előnyösen 12 millióért eladó. Dr. Weil ügyvéd, Arad, Bratianu-utca 7. (3461)

Internacionál 16 HP. traktor 180.000 leiert eladó. Erdéklődni Szemenyei István, Deva, telefon 3-05. (3355)

Régi gyermekkosci gummikerekeket keresek megvételre. Cimeket a timisoarai-temesvári kiadóba kérek. (5239)

Ígású, két darab jól karbantartott, eladó. Cim: Timisoarai-temesvári Lovard. Ugyanott megtekinthető. (2831)

Keresek megvételre egy 70-es kerék szalagfűrész. Uzsoara László, Fibus. (2818)

Eladó: Műveltség könyvtára, 11 kötet. Magyar nemzet története, Szilágyi-főle 10 kötet, Révai nagy lexikon 14 kötet, A nagy háború írásban és képből 4 kötet, vízfestés és egyéb képek, egy lábszák, rövid bundakabát, zsakett öltöny középtermetre és egy három részben álló lőszórmatrac, mind jó állapotban. Cim a timisoarai-temesvári kiadóban. (2834)

A Tempo bizományi üzlet (Arad, Biserica Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyegeket, íróasztalokat, varró- és írógépeket, „Élszoba”, ebédlő- és szalagbutorokat, eszillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákat, egyes butorokat. Porcellánok és disztrágyák nagy választékban. Vessünk megvételre részletek teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyegeket, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Zalogrédilaját meghosszabbítjuk Futárnak tekinteni kétszer meg Timisoara. Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota.) Telefon: 19-75. (4028)

Révai nagy lexikont keresek megvételre Cim a timisoarai-temesvári kiadóban. (5234)

Eladó új cipő, 36-os számú, parafatálpall. Timisoara-Temesvár IV, Bratianu-utca 7 szám, porlátsnál. (5236)

Különfélék

Bőrbeadó modern, szép udvari ház. Budescu, Timisoara-Temesvár, anyakönyvi hivatal. (5235)

Felibe adnám Sirian-Világoson négy kőhold prima szőlőmet. Erdéklődni Sirian-Világoson, a 10-es megállóhoz közel, aki volt Dr. Grumaz szőlőben. (3475)

Raktárhelyiségek keresünk egy szuterén vagy pince-szobát, lehetőleg a Belvárosban, vagy Erzsébetváros elején. Választ „Pontosan előre fizetek” jelígre a timisoarai-temesvári kiadóba kérek. (2827)

Elveszett fűtőpár barna női bőrkesztyű, Lászlóvári-tér és Brancoveanu-utca között. Megtaláló jutalom ellenében adja le „Sólid”-nál, Timisoara-Temesvár III, Lahovari téren. (2825)